

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

41-ше (3741) №,
2025 ий 17 октябрь,
кугарня

0+

«Ямде лий»

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

У Торзьял тўвыра да каныме рўдер пеленысе «Семэзер» студийын ўдыржў-влак. Нуно тўрлў тагасыште сенгышым лектыным.

«Улына изи шўдыр – мурена, куштена»

Тыгай шомакла йонгеныт «Изи шўдыр» регион-влак кокласе йоча усталык конкурсын чапмурыштыжо. 11 октябрыште И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш гимназийже шке омсажым республикысе эн талантан ўдыр-рвезе-шамычлан почын. Йоча-влак муремаште да куштымаште усталыкыштым ончыктеныт.

Теве Йошкар-Оласе «Воштончыш» образцовый музыкально-драматический театр пеленысе «Изи

Воштончыш» театрыш коштышо 4 ияш Александра Куклина сценыш икымше гана лектын. Тудым да вес ньога-шамычым кугурак ийготан ўдыр-рвезе-влак, кидпўангыч кучен, «Теве тылат пурла кид» эрвелмарий куштымашке ушеныт. Александрлан чылажат у да палыдыме гын, «Муро» номинацийште тагасыше Полина Щеголева йон лийме годым тыгай конкурсышто мастарлыкшым тергашак тырша.

– Мый йочасадыш коштем гомымак мураш кумыланьынам. Кы-

зыт Марий Турек посёлкысе «Заря» тўвыра пўртысё «Рябинушка» ансамбль пеленысе йоча ушемыш коштам. Конкурсышто «Самырык ме улына» мурым йонгалтаренам. Вуйлатышем Александр Геннадьевич Якимовлан тагасымашлан ямдылымыжлан тауштем, – ойла ўдыр. Полина Марий Турек кыдалаш школышто тунемеш. Чолга юкорна улеш. Шке ийготан-влак коклаште кумшо верым сенген налын.

Умбагыже – 3-шо лаштыкыште. Оля Майкован фотожо.

ПОДПИСКЕ

Россий мучко 2026 ийын икымше пелийжылан газет ден журнал-влаклан подпискым ыштыме тургым кая. «Ямде лий» газетлан возалташ вашкыза. Акше – 505 теңгеат 56 ыр (Марий Элыште). Индекс – П4696. Подписчик-влак коклаште лотерей модышым эртарена. Квитанцийым редакцийышке колтыман.

Рекламе.

«Марий Эл – мыйын шочмо вер»

«Ямде лий» газет редакций ден Марий туныктыш институт «Марий Эл – мыйын шочмо вер» республикысе сылнымут конкурсым увертарена. Тудо Марий Эл Республикым ыштымылан 105 ий теммылан пöлеклалтеш.

1-11-ше класслаште тунемше-влак кум номинацийыште усталыкыштым терген кертят:

- Марий Эл нерген шке гыч возымо паша (ойлы-

маш, йомак, почеламут, эссе).

- Марий Элын эртыме, кызытсе да шушаш илышыжым ончыктышо сүрет, комикс.

- Шочмо кундемысе ойырте-малтше верла дене кылдалтше легенде, преданий.

Паша-шамычым **yamde_lii@mail.ru** адрес дене электрон почтыш **16 ноябрь** марте колтыман. Сенгыше-влак диплом да пöлек дене палемдалтыт.

Поро йöла

Кугурак класслаште тунемше йоча-влак кажне ийын, 5 октябрьыште, туныктышын сомылжым вачүмбакышт пыштен ончат. Тиде школнан поро йöлаже. Мыят туныктышо лийынам. Руш йылмым вüдышö Ирина Сергеевна Курочкина алмаштенам. Предметшым кум классыште вüденам. Ты профессий куштылго огыл гынат, мыланем дублёр кече моткоч келшен. Туныктышо шуко палышаш, уроклан ончылгоч ямдылалтшаш, кажне йоча дене вачкылым ыштен моштышаш, тунемшын трукышто лекше йодышыжлан вачештен кертшаш... Тыгай кече ну-

Ландыш Горяева.

нын сомылыштым умылаш, эшеат чот аклаш да пагалаш туныкта.

Ландыш ГОРЯЕВА.

Параньга школ.

Фотом еш архив гыч налме.

Российысе увер

9-11-ше класслаште тунемше-влак, агротехнике дене «Иннагрика» всероссийский олимпиадыш ушныза. Йодмашым 20 октябрь марте колтыман. Кумда увер – innagrika.ru сайтыште.

2026 ийыште «Пушкин картым» умбакыжат кучылташ шонеда гын, 28 декабрь марте «Госуслуги Культура» але «Почта Банк» приложенийлаште, тудым уэмден лукташ манын, йодмашым кодыза.

Йолташ, шольо-шүжар-влаклан мероприятийлан ямдылалташ, тунеммаште полшаш кумылет уло? Тугеже «Первые Первым» всероссийский проектыш ушно да куратор але наставник лияш йодмашым колто, тунеммашым эрте.

Марий Элысе увер

19 октябрьыште Йошкар-Ола воктенысе Кузнецово (Пурсанур) ялыште мотокросс дене 35-ше республикысе тагасымаш эртаралтеш. Тушко 7-17 ияш үдыр-рвезе-влак ушнен кертят.

8 ноябрьыште Йошкар-Оласе Йоча да самырык-влаклан усталык полатыште «Песенка года» всероссийский йоча эстраде муро конкурс эртаралтеш. Йодмашым 27 октябрь марте колтыман. Тұрыс увер – dtdim.org сайтыште.

Школышто тунемше ден студент-влакым «Люди Республики Марий Эл: профессии моей семьи» республикысе акцияш ушнаш ұжыт. Ойлымаш ден фотом corr_12@mail.ru адрес дене электрон почтыш 25 октябрь марте колтыман.

Ачан кечыже лүмеш

Ачан кечыже лүмеш Йошкар-Оласе 61-ше номеран «Теремок» йочасадыште футбол дене модмаш эртаралтын. «Буратино» ден «Дюймовочка» группылаш коштышо йоча-шамычын ачапшт-влак тагасныт. Пайрем поро шүлышан, онгай лийын. Ача-шамыч команде дене модмаште писе да чулым койыш-шоктышым ончыктеныт. Икшыве-влак моткоч йывыртеныт да

ачашт дене кугешненыт. Сенгышыш «Буратино» группын ача командыже лектын (снимкыште). Йочасад вуйлатыше Э.Т.Исламова грамот ден медальым кучыктен.

Тыгай пайрем икте-весе кокласе вачкылым пенгыдемда. Кугыен-шамыч йочаштлан примерым ончыктат.

Т.А.КУТЮКОВА.
Авторын фотожо.

«Улына изи шүдър – мурена, куштена»

*Тўналтышыже – 1-ше
лаштыкыште.*

Конкурс онлайн йөн денат эртаралтын. Кужэнер район Кугу Лаждүр тўналтыш школышто 3-шо классыште тунемше Дарья Глушкова «Вокал. Соло» номинацийыште шке ийготан-влак коклаште икымше верыш лектын.

– Даша йочасадыш коштымж годымак мураш тўналын. Ача-жат – «Тўналтыш» ансамблын чолга еңже. «Изи шүдър» конкурслан «Айста пырля лийына» мурым ойыренна. Кажне кечын урок деч вара ямдылалтынна. Семмастар Анатолий Иванович Михеев кугу полышым пуэн, – палдара ўдырым конкурслан ямдылыше, Кугу Лаждүр школышто музык предметым туныктышо Алевтина Геннадьевна Чайкина.

Шотыш налза!

Конкурсум Марий Элын калык артистше Нина Макарова, Марий Элын сулло артистше Алина Егосина, музыкант, артист, дизайн-

«Воштончыш» ден «Изи Воштончыш» театрлаш коштыш йоча-шамыч.

нер Дмитрий Погадаев акленят. Мероприятий мучашлалтмеке, вуйлатыше-влак дене вашлиймашым эртаренят, ой-канашым пуэныт. Темлымашыштым шотыш налза.

✓ Йоча костюм.

Сенымаш 50 процентлан костюм деч шога. Сценыш лекше йочалан лач ош тувырым веле огыл, вес тўсанымат чикташ лиеш. Концертыш толшо ең икшывым ончен куанышаш.

✓ Шыргыжаш туныктыман.

Икшыве устан мура, талын кушта, но тыгодым шўлыкан гын, тыгай койыш сенымашлан чаракым ышта. Мура шўлыкан гынат, утыждене йокрокланен, шортшо гай мураш келшен ок тол.

✓ Муромо нерген?

Ўдыр-рвезе-влак мо нерген да кўлан муромыштым палышаш улыт. Мурын содержанияжым радамлыман.

Оля МАЙКОВА.
Авторын фотожо.

Кельмаксоло школышко – унала

Тўналтыш класслаште тунемше-влак.

Кажне школ – шкешотан кугыжаныш. Советский районысо Кельмаксоло школ нергенат лач тыгак ойлаш лиеш. У тунемме ийыште 102 йоча парт коклашке шинчын. Тышечыншым тунемшылан онгыр йўк икымше гана йонгалтын. 15 туныктышо тўрлў предмет дене келге шинчымашым пуа. Ты уста коллективым Т.Н.Рябинина вуйлата.

– Школ ылыш дене тўр ошкылеш: 6-шо, 7-ше да 9-ше класслаште тунемше-шамыч «Юнармий» толкынын еңже улыт. У тунемме ийыште агротехнологий классым почынна. Тушко 8-ше классыште шинчымашым погышо ўдыр-рвезе-

влак ушненят. Марий йылме ден тўвырам аралымылан кугу тўткыш ойыралтеш. Тунемше-шамыч марий йылме дене регион-влак кокласе олимпиадыште ий гыч ийыш сенышыш лектыт. 11-ше классым тунем пытарыше Дарья Загайнова марий йылме дене олимпиадыште кўкшў лектышым ончыктымжылан Марий Эл Республик Правительствын грантыше дене суапландаралтын. Марий йылмым да литературым туныктышо И.В.Караваеван тыште надырже моткоч кугу. Йоча-шамыч «Ямде лий» газет дене пенгыде кылым кучат: подпискым

ыштит, возкалат, юнкор радамыш ушнат. Шочмо кундемным шымыме пашалан ятыр жапым ойырена, – ойла директорын алмаштышыже А.Н.Рассолова.

Йоча-шамыч чолга улыт. Тидым вашлиймаш годым шкеак ужна. Мутланымашке кумылын ушнат, пўсў уш-акылан улмыштым модышлаште пенгыдемдышт. 4-ше классыште тунемше-влак илалше ең-шамычлан пўлеклалтше мурым мурышт. 2-шо класс гыч Сава Иванов «Шыже» почеламутым лудын пуыш. Кугурак класслаште шинчымашым погышо йоча-влак шочмо ялышт нерген каласкалышт. Николай Царегородцев (8-ше класс) Руюсалаже нерген легендым ойлыш.

Вашлиймаш деч вара шарнымаш пырдыжым ончышна, школ тоштерыште лийна. Ўшанена: Кельмаксоло школ дене пенгыде вашкылна умбакыжат виянгеш да юнкор-влак серышышт дене лудшына-шамычым куандараш тўналыт.

Катя СЕРГЕЕВА.
Авторын фотожо.

Чеве́р шыже

Сылне шортньо шыже,
Угыч тольыч тыйже,
Нарынче-йошкарге
Шовычет шарен.
Сўанвате се́мын
Түрлө түсет дене
Тиде лай пүртүсум
Ялт куандарен.

Мый лектам пакчашке,
Ончалам тумерыш –
Шыже шке чияжым,
Ах, кузе пыштен.
Ыле ялт ужарге
Сывынже ваштарын.
Пистерат лышташым
Мландымбак велен.

Сылне ўдыр се́мын
Йошкаргале ломбо.
Тудын чеве́р түсшө
Шўмым ырыкта.
Пуалеш мардежше,
Шыже вийым налын.
Шижынат от шукто –
Телымат конда.

*Раисия ЭМАНОВА.
Морко, Кугу Шале.*

*Алёша ТИМОФЕЕВЫН сўретше.
Волжский, Сотнур.*

Шекланаш кўлеш!

Пытартыш жапыште Марий кундемыште ۆрыктарыше, палыдыме копшанге, янлык-влакым шекланыме нерген увер-шамыч чўчкыдынак йонгат. Нуно могай амаллан кўра илыме верыштым вашталтенят? Айдемылан энгекым конден кертыт мо? Нине йодыш-влаклан «Кугу Какшан» заповедникын кугурак шанче пашаснже Геннадий Алексеевич Богданов (снимкыште) вашешта:

– Пытартыш ийлаште игече вашталтмылан кўра икмыняр янлык ден копшанге-влак мемнан республикышке кечывалвел кундем гыч «илаш кусненыт». Тыге копшанге ешыш кок у энҗыремыш, трай ден богомол ешаралтынйт. Нарынче тўсан хейракантиум колющий але калык коклаште жёлтый сак се́мын палыме энҗыремыш аяран. Тудым шекланеда гын, кид дене ида тўкө! Жёлтый сак моткоч корштарен пурлеш. Аяр логалме да пурлмо вер ятыр жап пуалеш. Тыгак айдемын организмыштыже аллергий ре-

акций тўналын кертеш. Арамлан огыл жёлтый сак Европысо эн шучко 10 энҗыремыш радамыш пура.

Тыгак у трай деч шекланыман. Аяран огыл гынат, 19 тамган арлекин трайын лукмо вишкыдыже шинчаш логалеш гын, ятыр жап коршташ тўналеш.

*Катя СЕРГЕЕВА мутланен.
Фотом еш архив гыч налме.*

Онгай энҗыремыш

Игече, климат вашталтмылан кўра мемнан кундемыште могай гына шукш-копшангым от уж! Ме сентябрь кыдалне кугу ший энҗыремышым шекланенна. Пален налаш манын, вигак интернет деч полышым йодынна. Аргиопа дольчатая гай коеш. Вара уверым «Кугу Какшан» заповедникын кугурак шанче пашаснже Г.А.Богдановлан колтен-

на. Тыгай энҗыремышак улмаш. Тудым эше паук-патиссон маныт. Ты энҗыремыш утларакше Йўдвел Африкыште, Средиземноморьеште ила. Пошкудо Татарстан Республикын кечывалвел могырыштыжо кок гана ужыныт, Чуваш Республикын кечывалвел ужашыштыже – кум гана. Аргиопым от тўкө гын, нимогай энгекым ок ыште. Йо-ча-влак, йырда эскерыза – шуко онгайым пален налыда.

*Марина СТЕПАНОВА.
Волжский, Упшер.*

Мотор пагыт

Шыже – поян, мотор пагыт. Сылне пушенге-влак чеве́р, нарынче түсышт дене волгалтыт. А мланде түрлө тўсан ковёрым ушештара. Ошкылмо годым шыр-шор шокта – лышташ-влак пуйто мурым мурат я тошкымыланна вурсат. Кече кўчыкемын,

пеш вашке пычкемышалтеш. Игечат юалге. Кайык-шамыч, тидым шижын, шокшо элыш чонештат. Кеч йўр лийже, кеч кече ончыжо, садак шыже ойыртемалтше да мотор.

*Юлия ЯГОДАРОВА.
Советский, Кельмаксола.*

деш. Эше родо-тукымжо дене «Народное тепло родного дома» поро кумылым ончыктымо проектыш ушненыт. Специальный военный операцийште улшо салтак-шамычлан меж носким, мочылам, түрлө аралтышым пидыт.

Козловымт, еш дене погынен, чон почын кутыраш йоратат. Пүртүс лонгаште каналташат жапым муыт. Тений кенжежым Таир ер серыш миенит.

– Еш – тиде икешотан отро. Икте-весе коклаште йоратымаш, улылымаш, пил озаланышаш. Йочам шкет ончен кушташ куштылгыжак огыл, но икшыве – тиде мыйын ылышем. Кажныжым иксемын йоратем. Илышлан тауштен, кажне кечым йывыртен вашлийына. Суртышто йонгышо марий муро мыланна вий-куатым ешара, – ойла ава.

Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Марий муро вийым ешара

Оршанке район Кугунур школ шукылан палыме. Тудым тунем пытарыше-влакын: Марина Садован, Александр Марковын, Виктория Мочалован, Ксения Черёмушкинан – сылне мурышт Марий Эл радио дене чүчкыдын йонгат. Пытартыш ийлаште эше Никита Козловым сценыште ужына. Рвезе усталык шўлышан ешыште шочын-кушкын. Козловымт (снимкыште) тачысе лаштыкнан унаже улыт.

Кум шөртнө падыраш

Озавате Ольга Ивановна кум икшывым шкет ончен кушта. Тудо верысе школышто секретарьлан пашам ышта. Ёшанле энгертышыже – аваже Валентина Витальевна. Кум шөртнө падырашыже чыланат усталык шўлышан улыт. Никита Юл кундем кугыжаныш технологий университетште кумшо курсышто инженерлан тунемеш. Изинек мурым мура, кушта, гитарым, гармоньым шокта.

– Никиталан усталык шўлыш кочаж деч куснен, очыни: тудат гармоньым шокта ыле. Кок ияшак мураш тўналын. Йочасыште утренникыште «Антош-кам» марла икымше гана йонгалтарен. Музыкым туныктышо Елена Сергеевна Рыбакова эргымым йочасад гычак марий семлан шўманьден. Кугу тау тудлан. Школыш кайымеке, «Шонанпыл» ансамблыш ушнен. Ансамбль дене калык ончыко чүчкыдын лекмылан кōра Никита икенжым

сценыште чолган куча. Луымшо классыште тунеммыж годым гитарым налаш йодын. Кум тылзыште перкалаш тунем шуын. Вара гармоньлан чонжо йўлаш тўналын. Тудымат нална. Шокташ пеш писын тунемын. Никита «Марий мурсем» ансамблыш коштеш. Шке мурыж дене концертлашкат ушна. Пашамат ышташ жапым муэш. Моткоч кугешнем, – ойла Ольга Ивановна.

Кокымшо эрге – Матвей. Кандашымше классыште шинчымашым пога. Изаж деч вараш ок код. Кокымшо класс гыч «Шонанпыл» ансамблыш ушнен. Изажын тошто гармоньжо дене шокташ тунемеш. Йоратыме семўзгарже дене ўмаште сценышкат лектын. Изаже каныш кечылан толмыж годым иктаж-могай семын ончыкта да «Вес гана толмемлан тунем» манын кода. Рвезе моткоч тырша. Яра жапше лектешат, вигак кидыш гармоньым налеш. Изаж семын инженер лияш шона.

Изи шўжарышт – куд ияш Вера. Школ пеленысе «Изи мўкш» йочасыдыш коштеш. Кушташ моткоч кумылан.

Шкешотан отро

Ольга Козлова – моткоч пашаче ўдырамыш. Тўрлө пакчасаскам ончен кушта. Пакчагōргым кучаш икшыве-влакат полшат. Казам ашнат. Яра жапыште Ольга Ивановна кидпашам ышта. Ачаже икымше классыште улмыж годымак пидаш туныктен. Мочылам, модышым пи-

19 октябрь –
Ачан кечыже.

Шерге еш

Кажне йочалан ачаже эн лишыл, йоратыме да шерге. Мыланемат тыгак. Ачам Сергей Леонидович – поро, пашаче, чулым да мыскара койышан айдеме. Тудо кадастровый пашам шукта: мландым, пōртым вискала. Компьютер дене ятыр пашам ышта. Яра жапше годым футболым ончаш йората. Мыйым тўрлө сомыллан туныкта: суртышто кучылтшаш арверым, кайык ўстелым коктын ыштена. Южгунам мōнгысō пашам умылтара.

Мый ачаем чот йоратем, пагалем да кугешнем.

Николай КОНСТАНТИНОВ.
Волжский, Пōтъял школ пеленысе
Йоча усталык пōрт.

Педагогике науко кандидат, Россий Федераций общий образованийын почётан пашаенже, Марий Эл Республикысе образованийын сулло пашаенже, Йошкар-Оласе 21-ше номеран Семёновка школышто туныктышо
О.Н.ВАСЕНИНА
ямдылен.

«Родо-тукум калык арня» урок

1 Йодыш-влаклан вашмутым пуыза да диалогым чоҥыза.

Марий йылме могай йылме ешышке пура?

Шукерте ожно финн-угор калык кушто илен?

Кызыт финн-угор тўшкаш мыняр калык пура?

Финн-угор тўшкаш пурышо могай калык-влак йомыныт?

Финн-угор йылме ешым кызыт мыняр тўшкалан шелыт?

2 Диалогым шуйыза.

- Салам лийже, Миша!
- Салам, Таня!
- Эрла М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театрыште «Майатул» фестиваль почылтеш? Тый кает?
- ...

4 Яра верыш келшыше мутым серыза.

Иштван Финляндийыште ила. Тудо _____ мутлана. Эчук Марий Элыште шочын-кушкын. Тудын шочмо йылмыже _____ йылме. Японийыште илыше Танака Такаси _____, _____, _____ са-йын мутланен мошта. Финн-угор лагерьыште каныше йоча-влак _____, _____, _____ да моло йылмыла дене мутланат.

7 Икымше ойлончым ончен, умбакыже шуйыза.

Марий – марла. Мый марла са-йын кутырем.
Удмурт – _____
Мордва – _____
Коми – _____
Венгр – _____
Эстон – _____

10 Йодыш-влаклан вашмутым пуыза.

- Тўнямбалне мыняр тўрлў йылме уло?
- _____
- Марий калыкын шочмо йылмыже могай?
- _____
- Те школышто марий йылмым тунемыда мо?
- _____
- Тыйын шочмо йылмет могай?
- _____

3 Финн-угор калык-влакым возыза.

Финн-угор калык-влак

Финн йылме тўшка

Угор йылме тўшка

5 Российыште илыше финн-угор калык-влакым возыза:

Вес эллаште илыше финн-угор калык-влакым палемдыза:

6 Келшыше глаголым ойырыза.

- ◀ Октябрынь кумшо арняштыже финн-угор калык-влакын кечышт _____. (эртаралтеш, эртаралтыт).
- ◀ Марий тўвыра рўдер тиде арнялан пўлеклалтше тўрлў мероприятийым _____ (ямдыленна, ямдыла).
- ◀ Российысе финн-угор тўвыра рўдерат йоча-влаклан конкурс-лаште вийым тергаш _____. (темла, темлем).
- ◀ Тыгай мероприятий-шамыч икте-весе коклаште келшымаш кылым _____ (вияндаш полшен, вияндаш полшат).

8 Могай финн-угор йомакым лудында? Сўретым келыштарыза.

9 Финн-угор кундемыште илыше йолташда-влаклан, Марий кундемыш унала толаш темлен, ўжмашым возыза.

11 Таблицыш возыза.

Финн-влак	5 млн. наре	Финляндий	Хельсинки
Марий-влак			
Мордва-влак			
Коми-влак			
Удмурт-влак			
...			

Кугу да чевер

Чевер шыже толын. Лышташ-влак нарынчымын, мландым леведят. Игече йүкшемда. Ял калык ончен куштымо пакчасаскажым поген налын. Мыят ешлан тиде пашаште полшенам: кешыр ден ушмен шудым коранденам, уто ковышта лышташ дене вольыкым сийленам. Кавуным поген налмаште ончышо веле лийынам. Тудо чылт пакчасе кече гай лийын: кугу, нарынче, чевер (снимкыште). Мыланем шыже пагыт сӧраллыкше, поян саскаж дене пеш келша.

Амелия КОШПАЕВА.
Шернур, Кукнур.
Фотом вш архив гыч налме.

Кинде – оза

16 октябрыште киндын тўнямбал кечыже палемдалтын. Арам огыл калыкыште ойлат: «Кинде – чылалан вуй!» Чынак, ты кочкыш деч посна илаш ок лий. Кинде уло гын, айдеме пиалан да таза. Ёстембалне тамле, пушкыдо кинде лийже манын, мынар пўжвўдым йоктарыман! Кинде-шинчал дене пагалыме еным, унам вашлийт. Ты сийым ме аралышаш улына, тудым айда-лийже кышкылташ ок лий.

Ковамын мелнаже

Ковам мелнам тыге ямдыла: кастане шӧрым, вўдым, манне шўрашым, рум, ложашым пыштен, руашым луген шында. Эрдене муным, ўйым, шинчалым, сакырложашым, мелналык ложашым ешара. Изиш шинчыкта. Кўэштме деч ончыч укусеш шулыктарыме содым пышта. Руаш ўмбал гай лийшаш.

Павел МИХЕЕВ.
Параньга, Матародо.
Фотом вш архив гыч налме.

Павел Михеев.

Покупаем

ЛИПОВЫЙ МЁД

250 руб. за кг

Минимальный объем
400 кг

Сами приезжаем,
тара и деньги сразу.

Тел. 8-903-771-55-90

Реклама

Историйым
шергалына

1813 ий 18 ок-
тябрыште руш
армий да тудын
союзникше-влак

Лейпциг воктене «Битва наро-
дов» крeдалмаште Наполеонын
войскажым сененыт.

1827 ий 20 октябрыште руш
флот да тудын союзникше-ша-
мыч Наваринский бухто вокте-
нысе тенгыз крeдалмаште турко
флотым кырен шалатеныт.

Йӧратыме вершӧр

Мый Сотнурышто илем. Тиде
мыйын йӧратыме вершӧрем.
Тыште пўртўс моткоч мотор. То-
раште огыл ер уло. Тушто йол-
ташем-влак дене колым кучена.
Пакча шентелнак салтак гай рын-
шогышо пушенте-шамыч куш-
кыт. Чодыраште понгым, тўрлӧ
емыжым погена. Мыланем селам
пеш келша.

Андрей АЛЕКСЕЕВ.
Волжский район.

0+

Газетым Кыл, информационный
технологий да массовый
коммуникаций сферым
эскерыме шотышто
федеральный службын Юл кун-
дем федеральный округысо
управленийыштыже
регистраватылме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрыште пуымо.

Марий Эл
Республикысе
«Марий Эл»
увер агентстве» КАУ.
Директор –
Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тўн редактор –
А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:

Марий Эл Республикысе Тўвыра,
печать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве,
Марий Эл Республикысе
«Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл
Республикысе «Марий Эл»
увер агентстве» КАУ,
424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше
идалькыше урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийыште
погымо да верстатлыме,
«Марий Эл Республикысе
Правительствын
типографийже» ООО-што
ямде оригинал-макет гыч
савыктыме.
Типографийын адресше:
424000, Йошкар-Ола,
Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пуымо жап –
14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын
шонымашышт тўрлӧ лийын кертят.
Серыш-влак мӧнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

У конкурс

Марий курчак

Йочасадыште модыш шуко, но эн ойыр-темалтшыже марий курчак. Тудын лумжӧ – Олюк. Курчак модыш гына огыл, тудо марий тӱвыран ужашыже. Олюк моткоч мотор. Ӱмбалныже – туштылен тӱрлыман ош тувыр. Воспитательна мыланна умылтарен: нине тӱр-влак акрет годсо серыш гай улыт. Линий-шамыч толкыналтше вӱдым ончыктат, а кӱргыштыжӧ ыресан ромбик-влак – лектышым да пиалым. Курчакын вуйчишемже – тиде тичмаш сымыктыш произведений. Тудо шер дене сӱрастарыме кошар вуян изи упш гай коеш. Тудо Олюклан келшыше да кугешныше тӱсым пуа.

Арина ИСАЕВА.
Медведево, У Арбан йочасад.

Дмитрий СОЛОМИН ача-аваже,
коча-коваж дене пырля.
У Торъял, Кугу Лумарий.

– Уныкам, кидкопатым шуялте, пӱкшым пуэм.

– Ачайлан пуыза, тудын кидше кугурак.

– Ачай, янлык-влак кажне ийын ужгаштым вашталтат маньт. Тиде чын мо?

– Чын. Лач аватлан ит каласе.

– Ачай, айдеме нимат ыштен огыл гын, тудым вурсаш лишеш мо?

– Уке, ок лий.

– Мый урокым ыштен омыл.

«П» буква дене.

Покро пайрем

Покро пайремлан – паренге пуламык, перемеч, понго, паритлыме полан, пулаш-камуно. Поян пого. Печук понгым пешак погыш. Поснак Павыллан, Плагий павайлан пайлыш. Полинаже, Печукын пелашыже, палдарыш: «Пире Полатсолоаште поснак пошен. Печукемже пеш писе. Понгым пошкудо пӱртышкӧ пуыш. Поро, пеш пашаче. Покро пайремлан

Печукем Плагий павайлан печыжым печен пуыш, паренге пакчаштыжат полшыш».

Покро пайремым Печук, Полина, пошкудым пагален, пӱртыштышт пайремлышт. Пагалыза пошкудым, перегыза, Покромат пайремлыза, пӱлекым пӱлеклыза. Пашачылан – пиал.

7-ше классыште тунемше-влак.
Волжский, Сотнур.

Урлан кочкыш марте миен шуаш полшыза.

Шотлыза.

